

The Tradition
NEMESIS
COURT SIMULATIONS

ANAYASA 2
ÇALIŞMA REHBERİ

İÇİNDEKİLER

Kapak	0
İÇİNDEKİLER	1
GENEL SEKRETER MEKTUBU	3
GENEL SEKRETER VEKİLİ MEKTUBU	4
KISALTMALAR	5
1. TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE GİRİŞ	6
1.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Tarihçesi	6
1.1.1. 1961 Anayasası Öncesi Dönem	6
1.1.2. 1961 Anayasası Dönemi	6
1.1.3. 1982 Anayasası Dönemi	6
1.1.4. 2010 Değişiklikleri	7
1.1.5. 2017 Değişiklikleri	7
1.2. Anayasa Mahkemesinin Görev ve Yetkisi	8
1.2.1. Norm denetimi	8
1.2.2. Bireysel Başvuru	9
1.2.3. Yüce Divan Yargılamaları	9
1.2.4. Siyasi Partilerin kapatılması	10
2. SİYASİ PARTİ KAPATMA DAVASININ NİTELİĞİ	10
3. DAVADAKİ SÜJELER	12
3.1. Adalet Ve Toplum Partisi (ATP)	12
3.2. SBP	12
3.3. Abdurrahman Tenel	13
3.4. Hasret Servetli	13
3.5. Diyarbakır Belediye Başkanı	13
3.6. Gülten Kışar	14
4. DAVAYA KONU OLAN OLAY HAKKINDA BİLGİLER	14

ATP'nin Grup Başkan Vekilinin Meclis Açıklaması	15
Diyarbakır Belediye Başkanının açıklaması	15
4.1. Sosyopolitik Atmosfer ve Kutuplaşma	16
4.2. Adalet ve Toplum Partisi (ATP) ve Siyasi Meşruiyet Tartışması	16
4.3. Çözüm Süreci	17
4.4. Meclis Kürsü Vakası	18
4.5. Yasama Sorumsuzluğu	18
4.6. ATP Nusaybin İlçe Binası araması	20
4.7. Mardin Kızıltepe olayları	21
4.8. Batman Araması	22
4.9. ATP Siirt İl Binası Araması	23
4.10. İstanbul Bağcılar İlçe Binası Araması ve İstanbul Bağcılar'daki toplantı	23
4.11. İstanbul'da Eylemin Provokasyona Dönüşmesi	24
4.12. ATP'nin Grup Başkan Vekilinin Meclis Açıklaması	25
4.13. Osmaniye il binası Araması	26
4.14. Diyarbakır Belediye Başkanının Açıklaması ve Sur Olayları	26
4.15. İddianamenin Düzenlenmesi ve Kapatma Davası	29
5. UYGULANACAK HUKUK	30
5.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	30
MADDE 67 - Seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları	30
MADDE 68 - Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma	30
MADDE 69 - Siyasî partilerin uyacakları esaslar	30
5.2. Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun	32
MADDE 52 - Siyasi parti kapatma davaları	32
MADDE 63 - Araç, gereç ve personelden yararlanma	32
5.3. Siyasi Partileri Yasası	32
Madde 78 - Demokratik Devlet düzeninin korunması ile ilgili yasaklar	32

Madde 80 - Devletin tekliği ilkesinin korunması	33
Madde 81 - Azınlık yaratılmasının önlenmesi	33
Madde 98 - Görevli mahkeme ve savcılık:	34
Madde 109 - Kapanma kararı	34
5.4. Terörle Mücadele Kanunu	34
Madde 7 – (Değişik: 29/6/2006-5532/6 md.) - Terör Örgütleri	34
Madde 8/A- (Ek: 29/6/2006-5532/7 md.) - Nitelikli hal	36
6. KAYNAKÇA	36

GENEL SEKRETER MEKTUBU

Sayın Katılımcılar,

Konferansın genel sekreteri olarak sizleri burada görmekten büyük bir memnuniyet duyuyorum. Türkiye'nin en çok rağbet gören hukuk konferanslarından birine ev sahipliği yapmanın heyecanını şimdiden hissediyor olmaktan gurur duyuyoruz. Yıllardır hukuk öğrencileri için etkileşimli ortamlarda ayrıcalıklı etkinlikler oluşturmak adına çaba gösteren deneyimli ekibimizle birlikte, sizleri aramızda görmek için sabırsızlanıyoruz.

Konferansımızın temel amacı, hukuk öğrencileriyle ortak ve geniş bir vizyon oluşturmak ve onlara akademik hayatları boyunca hukuk alanı kapsamında mesleki faaliyetleri deneyimleme fırsatı sunmaktır. Alanla ilgilenen birçok kişiyle rekabet içinde, sizleri mesleğe hazırlamak amacıyla eğitici ve öğretici deneyimler sunacak şekilde tasarlanmış olan duruşma simülasyonumuzda, tatmin edici bir deneyim yaşayacaksınız.

Ayrıca, konferansın hem akademik hem de organizasyon ekiplerinin sizlere harika bir deneyim sunmak için uyum içinde çalıştığını özellikle vurgulamak isterim. Bu vesileyle, değerli meslektaşım ve Sayın Genel Direktörümüz Eylül Çamyurdu'na, Genel Direktör Yardımcılarımız Duygu Aka ve Elif Atay'a organizasyona yönelik olağanüstü çabaları ve mükemmeliyetçi yaklaşımları için teşekkürlerimi sunuyor; ayrıca akademik ekibi yönlendirmede ve oluşturulmasında gösterdiği üstün emek ve katkıları dolayısıyla Sayın Genel Sekreter Yardımcımız Safvet Yusuf Tıǧlı'ya da teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Son olarak, konferans adına, Nemesis Court Simulations The Tradition'a katıldığınız için sizlere teşekkür etmek isterim. Mesleğine tutkuyla bağlı, meraklı ve seçkin hukuk öğrencileriyle birlikte olmaktan gurur duyuyoruz.

Saygılarımla,

DEFNE TANRIVERDİ

Nemesis The Tradition 2026 Genel Sekreteri

GENEL SEKRETER VEKİLİ MEKTUBU

Sayın Katılımcılar,

Her şeyden önce, 3 senedir parçası olduğum bu organizasyonun bu sene de hayata geçirilmesine katkı sunan herkese içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu mahkeme özelinde ise araştırma ve yazım süreci boyunca sundukları değerli katkılar için akademik asistanlarım Berkay Akcan, Doğa Korkmaz ve Elif Nur Minaz'a teşekkür ederim. Süreç boyunca çalışmanın hem içerik hem de ön bilgi safhalarında gösterdikleri titizlik, emek ve destekle yazımızın oluşmasına çok yardımcı oldular.

Bu çalışma kapsamında, anayasa hukukunun en hassas ve tartışmalı alanlarından birine temas eden, siyasi parti kapatılmasına ilişkin kurgusal bir dava hazırladık. Demokratik düzenin korunması ile siyasi faaliyetler arasındaki dengeyi merkeze alırken; ölçülülük ilkesi, ifade özgürlüğü ve demokratik toplum düzeninin gerekleri gibi temel kavramları ele almaya özen gösterdik.

Bu süreci hazırlarken yalnızca hukuki bir analiz ortaya koymayı değil, aynı zamanda tartışmaya açık, düşündürücü ve çok boyutlu bir metin oluşturmayı amaçladık. Bu çalışmayı kaleme alırken özellikle ilgi çekici konulara değinmeye özen gösterdik; umarız siz katılımcılar için de hem ilgi çekici hem de verimli bir deneyim olur.

Çalışmamızın, anayasal yargılama süreçlerine dair daha derin bir bakış açısı kazandırmasını ve farklı perspektiflerin gelişmesine katkı sağlamasını temenni ederim.

Katılımınız ve ilginiz için teşekkür eder, hepinize başarılı ve keyifli bir süreç dilerim.

Saygılarımla,

ELİF ŞERİFOĞLU

Anayasa Mahkemesi-2 Genel Sekreter Vekili

KISALTMALAR

ATP	Adaletli Toplum Partisi
SBP	Terör Örgütü
İsocular	Silahlı direnişini savunan aşırı sol örgüt

1. TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNE GİRİŞ

1.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Tarihçesi

1.1.1. 1961 Anayasası Öncesi Dönem

Osmanlı-Türk anayasal gelişimi incelendiğinde, 1876 tarihli Kanun-i Esasi ile başlayan anayasal monarşi deneyiminin, padişahın üstün konumu ve meclisin sınırlı yetkileri nedeniyle gerçek

anlamda bir normlar hiyerarşisi kuramadığı görülür. 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu ise Millî Mücadele koşullarında hazırlanmış kısa ve çerçeve bir metin olup kuvvetler birliği esasına dayanmış, anayasa yargısına yer vermemiştir. 1924 Anayasası döneminde de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin üstünlüğü anlayışı benimsenmiş, kanunların anayasaya uygunluğunu denetleyecek yargısal bir mekanizma öngörülmemiştir. Dolayısıyla 1961 Anayasası'na kadar Türk hukuk sisteminde anayasanın üstünlüğü teorik olarak kabul edilse bile bunu güvence altına alan bağımsız bir anayasa yargısı organı mevcut değildir.

1.1.2. 1961 Anayasası Dönemi

27 Mayıs 1960 müdahalesi sonrasında hazırlanan 1961 Anayasası, kuvvetler ayrılığı ilkesini güçlendiren, temel hak ve özgürlüklere geniş yer veren ve yargısal denetimi anayasal düzenin merkezine yerleştiren bir anlayışla kaleme alınmıştır. Bu çerçevede ilk olarak 09.07.1961 tarihinde kurulan Anayasa Mahkemesi, anayasal devlet ilkesinin kurumsal teminatı olarak tasarlanmıştır. Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri, yargılama ve çalışma usulü ile kararlarının niteliği 1961 Anayasası'nın 145-152. maddeleri arasında düzenlenmiştir. 1971 anayasa değişiklikleriyle birlikte anayasa yargısının kapsamı daha da netleştirilmiş, böylece anayasanın üstünlüğü ilkesi daha belirgin bir çerçeveye kavuşturulmuştur. Bu dönem, Türk anayasa tarihinde "hukuk devleti" ilkesinin kurumsallaşma aşaması olarak değerlendirilebilir.

1.1.3. 1982 Anayasası Dönemi

12 Eylül 1980 askeri müdahalesi sonrasında kabul edilen 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ise 1961 Anayasası'na kıyasla daha merkeziyetçi ve yürütme organını güçlendiren bir anayasal model benimsemiştir. Bununla birlikte, anayasa yargısı kurumu korunmuş ve Anayasa Mahkemesi anayasal sistem içindeki yerini muhafaza etmiştir. 1982 Anayasası'nın ilk halinde Mahkemenin yapısı ve üyelerin seçilme usulleri yeniden düzenlenmiş, Mahkeme on bir asıl ve dört yedek üye olacak şekilde kurulmuştur. Bu asıl ve yedek üyelerin seçimi usulünde ise iki asıl ve iki yedek üyeyi Yargıtay, iki asıl ve bir yedek üyeyi Danıştay, birer asıl üyeyi Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay Genel Kurulu'nca kendi Başkan ve üyeleri arasından, üye tam sayılarının salt çoğunluğu ile her boş yer için gösterecekleri üçer aday

içinden; bir asıl üyeyi ise Yükseköğretim Kurulu'nun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumları öğretim üyeleri içinden göstereceği üç aday arasından; üç asıl ve bir yedek üyeyi ise üst kademe yöneticileri ile avukatlar arasından seçilme usulü izlenmektedir. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi'ne seçilen üyeler 65 yaşını doldurunca emekli olmaktadır. Bu durum, her ne kadar siyasal sistemin genel karakteri değişmiş olsa da anayasanın üstünlüğü ilkesinden bütünüyle vazgeçilmediğini göstermektedir. Ancak bu dönemde anayasa yargısının işleyişi, devlet otoritesini ve kamu düzenini önceleyen anayasal yaklaşım çerçevesinde şekillenmiştir.

1.1.4. 2010 Değişiklikleri

07.05.2010 tarihinde 5982 sayılı Kanun ile gerçekleştirilen anayasa değişiklikleri, Anayasa Mahkemesinin yapısında ve işlevinde önemli bir değişim meydana getirmiştir. Bu değişikliklerin 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan halk oylamasıyla kabul edilmesinin ardından Mahkemenin üye yapısı ve seçilme usulleri yeniden belirlenmiş, en önemlisi bireysel başvuru yolu anayasal sisteme dahil edilmiştir. Böylece anayasa yargısı, soyut ve somut norm denetiminin ötesine geçerek temel hak ve özgürlüklerin bireysel düzeyde korunmasını sağlayan bir mekanizma olmuş ve Anayasanın temel hak ve hürriyetlere ilişkin düzenlemeleri somut olarak daha çok korunur hale gelmiştir. Bu değişikliklerin usuli çerçevesi 30.03.2011 tarih ve 6216 sayılı Kanun ile ayrıntılandırılmış ve Mahkemenin çalışma esasları yeniden düzenlenmiştir. Bu dönem, anayasa yargısının hak eksenli bir boyut kazandığı ve birey merkezli anayasal koruma anlayışının güçlendiği bir aşama olarak değerlendirilebilir.

1.1.5. 2017 Değişiklikleri

21.01.2017 tarih ve 6771 sayılı Kanun ile yapılan anayasa değişiklikleri ile birlikte Türkiye'de hükümet sistemini köklü biçimde değiştirmiş ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmiştir. Bu değişiklikle yürütme yetkisi Cumhurbaşkanında toplanmış, kanun hükmünde kararname anayasal sistemden çıkarılmış ve Cumhurbaşkanlığı kararname kabul edilmiştir. Bu yeni norm türünün anayasal denetimi de Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Böylece Mahkeme, değişen hükümet sistemi içerisinde anayasal sınırların korunmasında yeniden tanımlanan bir rol üstlenmiştir. Cumhurbaşkanlığı kararname ve Kanun hükmünde

kararnamelerin başlıca farklılıkları ise Kanun hükmünde kararnameleri çıkarma yetkisinin Bakanlar Kurulunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini çıkarma yetkisinin Cumhurbaşkanına olması, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yetki kanunu ile düzenlenmemesi ve yalnızca yürütmeye ilişkin konularda çıkarılması ancak Kanun hükmünde kararnamelerin yetki kanununa tabi olması, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini TBMM onayına ve denetimine sunulmadan çıkarılması ve kanun hükmünde olmaması (kanunlaşmış Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve olağanüstü Cumhurbaşkanlığı kararnameleri hariç) şeklinde gösterilebilir. Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından denetimi hukukun ve anayasanın üstünlüğü, hukuki güvenlik, belirlilik, öngörülebilirlik gibi hukuk sisteminin temelini oluşturan ilkelerin kaçınılmaz bir sonucudur.

Bütün bu tarihsel süreç birlikte değerlendirildiğinde, Anayasa Mahkemesinin gelişimi Türk anayasa tarihinin genel evrimiyle paralel ilerlemiştir. Osmanlı anayasal monarşisinden Cumhuriyet döneminin kuvvetler birliği anlayışına, 1961'in kuvvetler ayrılığına dayalı özgürlükçü modelinden 1982'nin yürütme ağırlıklı yapısına ve nihayet 2017 sonrasında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine uzanan bu çizgi içinde anayasa yargısı kurumu, devlet iktidarının sınırlandırılması ve anayasanın üstünlüğünün korunması bakımından temel ve gerekli bir güvence işlevi görmüştür. Anayasa Mahkemesi bugün, yalnızca normlar hiyerarşisinin tepesinde yer alan anayasanın üstünlüğünü sağlamakla kalmayıp aynı zamanda anayasal düzenin sürekliliğini ve hukuk güvenliği ilkesinin yaşatılmasını temin eden merkezi bir anayasal kurum niteliğini taşımaktadır.

1.2. Anayasa Mahkemesinin Görev ve Yetkisi

1.2.1. Norm denetimi

Anayasa Mahkemesi, anayasal düzenin korunmasını sağlamak ve kamu gücünün kullanımını Anayasa ile çizilen sınırlar içinde denetlemekle görevli yüksek yargı organıdır. 1982 Anayasası'nın 148. maddesi uyarınca Mahkeme, yasama ve yürütme işlemlerinin Anayasa'ya uygunluğunu inceleme yetkisine sahiptir. Bu çerçevede kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hem şekil hem esas bakımından anayasal denetime tabi tutulur. Bununla birlikte, Anayasa değişiklikleri yönünden mahkemenin yetkisi daha dar olup, bu değişiklikler yalnızca şekil bakımından incelenebilir. Anayasa

Mahkemesi bu denetimi, doğrudan iptal talebi üzerine yapılan soyut norm denetimi yoluyla ya da görülmekte olan bir davada uygulanacak kuralın anayasaya aykırılığı iddiasına dayanan somut norm denetimi aracılığıyla gerçekleştirir.

1.2.2. Bireysel Başvuru

Mahkemenin bir diğer önemli işlevi bireysel başvuru mekanizmasıdır. 2010 anayasa değişikliği ile hukuk sistemine dahil edilen bu yol sayesinde kişiler, kamu gücü tarafından gerçekleştirilen işlem, eylem veya ihmaller sonucunda Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmektedir. 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayan bu mekanizma, aynı zamanda Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri kapsamındaki hakların korunmasına da anayasal düzeyde güvence sağlamaktadır.

1.2.3. Yüce Divan Yargılamaları

Anayasa Mahkemesi ayrıca, belirli üst düzey kamu görevlilerini görevleri ile bağlantılı suçlar nedeniyle Yüce Divan sıfatıyla yargılama yetkisine sahiptir. Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, yüksek yargı organlarının başkanı ve üyeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri, Sayıştay mensupları ile Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları bu kapsamda yer alır. Bu yargılama yalnızca görevle ilgili fiiller bakımından mümkündür ve Mahkeme bu sıfatla kesin karar verme yetkisine sahiptir.

Anayasa Mahkemesi üyeleri de görevleriyle ilgili suçlar bakımından Yüce Divan'da yargılanabilir. Bu süreç, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın açacağı dava ile başlar ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin iznine tabi değildir. Mahkeme inceleme aşamasında bir raportör görevlendirir ve iddianamenin kabulü halinde yargılama süreci başlatılır. Bu yargılamalar sonucunda verilen kararlar kesindir.

1.2.4. Siyasi Partilerin kapatılması

Mahkemenin görev alanı siyasi partilere ilişkin konuları da kapsamaktadır. Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan dava üzerine Anayasa Mahkemesi tarafından karara bağlanır. Mahkeme, somut olayın niteliğine göre partinin temelli kapatılmasına hükmedebileceği gibi, daha hafif bir yaptırım olarak devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına da karar verebilir. Bu durum, kapatma yaptırımının mutlak bir sonuç olmadığını ve anayasal sistem içinde alternatif yaptırım imkanlarının bulunduğunu göstermektedir.

Siyasi partilerin mali faaliyetlerinin denetimi de Anayasa Mahkemesi'nin görevleri arasında yer alır. Mahkeme bu denetimi yürütürken Sayıştay'dan teknik destek alabilmekte, ancak nihai değerlendirme ve karar yetkisi kendisine ait olmaktadır.

2. SİYASİ PARTİ KAPATMA DAVASININ NİTELİĞİ

Siyasi parti kapatılması davası, siyasi partilere konulan yasakları uyulmadığı şüphesi ile açılır. Siyasi partiler demokratik yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu sebeple, bir ülkede demokratik bir yönetimden bahsedilebilmesi için o ülke yönetim sisteminde mutlaka siyasi partilere yer verilmesi ve siyasi partilerin hak ve yükümlülüklerinin demokrasi ilkesine uygun olması gerekir.¹ Ülkemizde de Siyasi partiler ile ilgili esaslara Anayasa'nın 68 ve 69'uncu maddeleri ile Siyasi Partiler Kanunu'nda yer verilmiştir. Her ne kadar siyasi partilerin varlığı demokratik bir yaşam için zaruri de olsa, Anayasa'mız, bazı durumlarda siyasi partilerin kapatılabileceğini düzenlemiştir. Buna göre, **bir siyasi parti tüzüğünün, programının ve faaliyetlerinin Anayasa m. 68/4'te düzenlenen ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesini ifade eden esaslara aykırı olması hâlinde**, siyasi partilerin temelli kapatılmasına karar verilebilir.

---

¹ ÖZTÜRK, İ. ve SÜMER, A. E., Siyasi Parti Kapatma Davalarının Hukuki Niteliği, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 79(4), 1323-1356.

Anayasa'nın 67'nci maddesinde vatandaşların bağımsız olarak ya da bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma haklarının varlığı da hükme bağlanmıştır. Anayasa'nın bu hükmünden hareketle, siyasi partilerin temelinde vatandaşın siyasi faaliyette bulunma hakkının olduğu ifade edilmektedir.²

Siyasi faaliyette bulunma hakkının sınırlandırılması, diğer tüm temel hak ve hürriyetlerde olduğu gibi ancak Anayasa'da belirtilen usule uygun olmak şartıyla mümkündür.³ Anayasa'nın 69'uncu maddesinde siyasi partilerin uyması gereken bazı esaslara yer verilmiştir, Buna göre;

- Siyasi partilerin parti içi düzenlemeleri ve çalışmalarının demokratik ilkelere uygun olması gerekmektedir (m.69/1).
- Siyasi partilerin ticari faaliyetlerde bulunmaları yasaklanmıştır (m.69/2).
- Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin parti amaçlarına ve kanunun öngördüğü kurallara uygun olması gerekmektedir (m.69/3).

Her ne kadar bu maddelere aykırılıklar kapatma nedeni oluştursa da siyasi partinin kapatılma nedeni olabilmesi için Anayasa m. 69/6 uyarınca eylemlerin bireysel olmaktan çıkıp partinin bu eylemlerin işlenmesinde bir odak haline gelmesi gerekir. Ancak odan olma ölçütü anayasa tarafından tanımlanmamış olup anayasa mahkemesinin takdirine bırakılmıştır.

Tüm bu açıklamaların yanında unutulmaması gerekir ki siyasi parti kapatma yaptırımını "**Ultima Ratio**" olarak uygulanmalıdır. Nitekim anayasamızın 69. Maddesinin 7. fıkrasında da dava konusu fiillerin ağırlığına göre siyasi partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verilebileceği belirtilmiştir.

---

² GÖZLER K., Türk Anayasa Hukuku Dersleri (16. Baskı Ekin 2014), s. 160.

³ YİĞİT U., Siyasi Partilerin Temelli Kapatılması İle Kapatılması Arasındaki Farklar ve Kapatılan Partilerin Yeniden Açılması (2008) (75), Türkiye Barolar Birliği Dergisi 165, s. 173.

3. DAVADAKİ SÜJELER

3.1. Adalet Ve Toplum Partisi (ATP)

Adalet ve Toplum Partisi (ATP), özellikle Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgelerinde güçlü bir seçmen tabanına sahip olan, kimlik siyaseti, yerel yönetim özerkliği ve demokratik katılım söylemleri üzerine inşa edilmiş bir siyasi partidir. Parti, resmi söyleminde demokratikleşme, insan hakları ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesini savunmakta; çözüm süreci gibi politikaların en önemli destekçilerinden biri olarak konumlanmaktadır.

Bununla birlikte ATP, kamuoyunun önemli bir kesimi ve devletin bazı organları tarafından, terör örgütü olarak tanımlanan SBP ile ideolojik ve örgütsel bağları olduğu iddiasıyla sürekli tartışma konusu olmaktadır. Bu durum, partinin siyasi meşruiyeti üzerinde ciddi bir baskı oluşturmakta; özellikle kriz dönemlerinde ATP'nin faaliyetleri ve açıklamaları doğrudan güvenlik perspektifiyle değerlendirilmektedir.

ATP'nin yapısı, yerel teşkilatlar üzerinden güçlü bir mobilizasyon kabiliyetine sahip olmasıyla dikkat çekmektedir. Belediyeler, il ve ilçe teşkilatları aracılığıyla hem siyasi hem de toplumsal bir etki alanı oluşturan parti, zaman zaman bu yapının “çift yönlü” işlediği, yani hem demokratik temsil hem de örgütsel etki aracı olarak kullanıldığı iddialarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

3.2. SBP

SBP, Türkiye Cumhuriyeti tarafından silahlı terör örgütü olarak tanımlanan, devlet otoritesine karşı silahlı mücadele yürüten ve özellikle kırsal alanlar ile bazı şehir merkezlerinde etkinlik gösteren bir yapılanmadır. Örgüt, ideolojik olarak etnik temelli bir ayrılıkçı çizgide konumlanmakta; “öz yönetim”, “yerel özerklik” ve “kendi kaderini tayin hakkı” gibi söylemleri silahlı mücadele ile birlikte savunmaktadır.

SBP'nin şehir yapılanmaları, özellikle gençlik grupları ve sözde “öz savunma birimleri” üzerinden şekillenmektedir. Bu yapılanmalar, hendek olayları, barikat kurma, kamu düzenini

bozma ve güvenlik güçleriyle doğrudan çatışmaya girme gibi eylemlerle gündeme gelmektedir. Devlet makamlarına göre SBP, yalnızca kırsalda değil; siyasi partiler, sivil toplum yapıları ve yerel yönetimler üzerinden de dolaylı bir etki alanı kurmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda ATP ile olan ilişkisi, doğrudan hiyerarşik bir bağdan ziyade “organik bağ” veya “siyasi uzantı” tartışmaları çerçevesinde ele alınmaktadır.

SBP'nin eylemleri ve şehir yapılanmaları, özellikle kamu düzeni ve milli güvenlik açısından en büyük tehditlerden biri olarak değerlendirilmekte; bu durum da siyasi alandaki tartışmaları doğrudan güvenlik eksenine taşımaktadır.

3.3. Abdurrahman Tenel

Abdurrahman Tenel, ATP'nin Şanlıurfa Milletvekili olarak görev yapan, partinin sert söylemleriyle öne çıkan isimlerinden biridir. Siyasi kariyerine bölgesel teşkilatlarda başlamış, özellikle tabanla güçlü iletişim kurabilen bir figür olarak ön plana çıkmıştır.

3.4. Hasret Servetli

Hasret Servetli, iktidar partisinin grup başkanvekili ve İstanbul Milletvekili olup, özellikle güvenlik politikaları ve terörle mücadele konularında sert tutumuyla bilinen bir siyasetçidir. Hukuk eğitimi almış olan Servetli, meclis çalışmalarında aktif rol almakta ve özellikle milli güvenlik konularında yüksek hassasiyet göstermektedir.

3.5. Diyarbakır Belediye Başkanı

ATP mensubu olan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı, yerel seçimlerde görece düşük bir oy oranıyla seçilmiş, ancak parti içindeki dengeler ve bölgesel dinamikler nedeniyle önemli bir pozisyona

gelmiştir. Parti merkeziyle zaman zaman görüş ayrılıkları yaşadığı bilinen başkan, meşruiyetini büyük ölçüde yerel tabandaki mobilizasyon ve sokak hareketleri üzerinden güçlendirmeye çalışmaktadır.

3.6. Gülten Kışar

Gülten Kışar, ATP'ye yakın görüşleriyle bilinen bir televizyon yorumcusu ve siyasal aktivisttir. Resmi bir parti görevi olmamakla birlikte, kamuoyunda çoğu zaman ATP çizgisini savunan bir figür olarak görülmektedir.

4. DAVAYA KONU OLAN OLAY HAKKINDA BİLGİLER

29.11.2024	Meclis Kürsü Vakası	Tenel'in kürsüdeki hareket ve söylemleri
01.12.2024	Kürsü vakası sonrası Tenel'e soruşturma açılması	Soruşturmaya yer olmadığı kararı verildi.
14.03.2025	ATP Nusaybin İlçe Binası araması	Usulsüz aramada örgüt propagandası niteliğinde materyaller ele geçirildi.
01.04.2025	Mardin Kızıltepe olayları	Güvenlik güçlerince yapılan arama sırasında öldürülen 14 kişi sonrası yapılan basın açıklaması şiddet eylemlerine dönüştü.
30.08.2025	ATP Batman araması	Yasaklı yayınlar ve örgüt liderine ait görseller ele geçirildi.

31.08.2025	ATP Siirt İl Binası araması	Örgüt propagandası içeren pankart ve yayınlara el konuldu.
04.09.2025	ATP İstanbul Bağcılar ilçe binası araması	Herhangi bir materyal bulunmadı.
05.11.2025	İstanbul Bağcılar'da toplantı	Çok sayıda kişinin katıldığı toplantıda örgütsel sloganlara rastlandı.
06.11.2025	ATP'nin Grup Başkan Vekilinin Meclis Açıklaması	
27.11.2025	ATP Osmaniye İl Binası araması	Herhangi bir materyal bulunmadı.
10.12.2025	Diyarbakır Belediye Başkanının açıklaması	Programda Gülten Kışar ile tartışma yaşanmıştır.
11.12.2025	Diyarbakır araması ve Sur olayları	
16.02.2026	İddianamenin düzenlenmesi	Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, DTP'nin kapatılması istemiyle dava açtı.

12.04.2026	ATP hakkında dava açılması	Anayasa ve AİHS'e aykırılık iddiaları ileri sürüldü.
------------	----------------------------	--

4.1. Sosyopolitik Atmosfer ve Kutuplaşma

Türkiye Cumhuriyeti, sosyopolitik açıdan oldukça gergin ve karanlık bir dönemden geçmektedir. Doğu illerinde gerçekleşen toplumsal olaylar hükümetin otoritesinin sarsılmasına neden olurken, halkta büyük bir huzursuzluk hâkimdir. Toplumun bir kesimi, bu olayların devletin bekasına bir saldırı olduğunu düşünerek ağır cezai yaptırımlar talep etmekte iken diğer kesim ise meseleyi bir güvenlik sorununun ötesinde görerek, olayların çıkış nedenlerinin incelenmesini ve yürütülen çözüm sürecinin her ne pahasına olursa olsun devam ettirilmesini savunmaktadır.

Bu iki kesim arasındaki farklılık, olayı siyasi bir görüş ayrılığı olmanın ilerisine geçirmiş, aynı mahallede yaşayan komşuları, aynı evde oturan aileleri, aynı sınıfta ders gören öğrencileri birbirine cephe aldırarak bir duruma dönüşmüştür. Sosyal medyada dolaşan videolar ve fotoğraflar gerçeğin yerini alırken, bütün haber kanallarında farklı yönlerde çevrilmiş olsa da yüzler hep aynı öfkeyi taşımaktadır. Anket şirketleri her hafta yeni anketler yayınlayıp yeni rakamlar açıklamakta, ancak bu rakamların neyi ölçtüğü giderek belirsizleşmektedir; zira artık bir partiden öte bir taraf seçimi yapılmaktadır.

4.2. Adalet ve Toplum Partisi (ATP) ve Siyasi Meşruiyet Tartışması

Bu çatışmalı ortamda, bölgede ezici bir siyasi güce sahip olan Adalet ve Toplum Partisi (ATP), tartışmaların odağında yer almaktadır. Kamuoyunun geniş bir kesimi, ATP'yi devlet tarafından terör örgütü olarak tanımlanan SBP'nin bir siyasi kolu olarak nitelendirmektedir. Bu algı, toplumsal çatışmalarda ATP'nin sorumlu tutulmasına ve partinin cezasızlık korumasından çıkarılması gerektiği yönündeki toplumsal baskının artmasına yol açmaktadır.

ATP, bu algıyla başa çıkmak için çoğunlukla sessiz kalmayı seçmiştir. Parti sözcüleri her fırsatta örgütle herhangi bir bağlarının bulunmadığını vurgulasa da bu açıklamalar çoğu zaman yüzeyle kalıp halkın bu konudaki bakış açısına etki etmemiştir. Aksine, her yeni açıklama beraberinde yeni bir tartışma dalgası getirmiş; partinin bu denli kendini savunma çabası partinin suçu kabul ettiği şeklinde yorumlanmıştır. ATP'nin Türkiye genelindeki seçilmiş bazı temsilcileri bu açıklamalardan rahatsızlık duyduğunu, partinin halka ne söylediğiyle Ankara'da ne söylediğinin artık örtüşmediğini dile getirmeye başlamıştır.

4.3. Çözüm Süreci

Hükümet, bir yandan olayları dindirmeye çalışırken diğer yandan ATP ile temaslarını sürdürerek çözüm sürecini yürütmeye çalışmaktadır. Ancak bu sürecin uygulanmasına dair hükümet partisinin kendi kadroları içinde bile tam bir fikir birliği sağlayamamıştır. Kabine içinde ve meclis gruplarında süreç hakkında duyulan rahatsızlık, artık gizli bir durum olmaktan çıkmış ve Meclis TV ekranlarındaki hararetli tartışmalardan Meclisin içine kadar devletin her kademesine sirayet etmiştir. Hükümetin bu bölünmüş görüntüsü, hem halk nezdinde hem de ATP tarafında sürecin dumunu oldukça yıpratmaktadır.

Süreci yürüten isimler, kapalı kapılar ardında birbirinden çok farklı hareketler sergilemektedir. Müzakereye oturanlar her ne kadar iyi niyetle yaklaştıklarını öne sürseler de masanın dışında kalan partililer bu sürecin bir teslimiyet belgesi olduğunu açıkça ifade etmekten çekinmemektedir. Hükümet sözcüleri basın toplantılarında birbirini tutmayan açıklamalar yapmakta; bir bakanın "süreç sağlıklı ilerliyor" dediği günün akşamında başka bir bakan "sabır sınırına yaklaşıyoruz" demektedir. Bu tutarsızlık, yalnızca muhalefet partilerinin değil uluslararası gözlemcilerin de dikkatini çekmiş; birkaç Avrupalı başkent Dışişleri Bakanlığı resmi açıklama yapmaksızın Ankara Büyükelçilerine durum değerlendirmesi için çağrıda bulunmuştur.

4.4. Meclis Kürsü Vakası

Söz konusu siyasi problemler, ATP Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Tenel'in TBMM Genel Kurulu'ndaki konuşmasıyla iyice tansiyonu arttırmıştır. Tenel, kürsü dokunulmazlığına sığınarak yaptığı konuşmada, SBP terör örgütünün açıkça propagandasını yapmış; konuşması esnasında örgüt liderinin fotoğrafını havaya kaldırarak kendisinden “Sayın” sıfatıyla bahsetmiştir. Bu tutum, sadece muhalefetin değil, hükümet partisinden kişilerin de sabrını taşırmıştır. Hükümet partisinin İstanbul Milletvekili Hasret Servetli'nin başını çektiği bir grup milletvekili, Tenel'in üzerine yürümü; arbede ancak Meclis Başkanı'nın oturuma ara vermesiyle son bulmuştur.

Meclis'in canlı yayınından tüm ekranlara dağılan görüntüler, hem yurt içinde hem yurt dışında şok etkisi yaratmıştır. Genel Kurul salonunun ortasında bağrıışan, birbirinin yakasına yapışan milletvekilleri; düşen kürsü mikrofonu, devrik su bardakları... Sosyal medyada dakikalar içinde milyonlarca kez paylaşılan bu görüntüler, siyasi yorumcuların değil, bütün vatandaşların da dillerine dolanmış duruma gelmiş ve meclisteki bu durum profesyonelliği bozması açısından oldukça eleştiriye maruz kalmıştır. Kimileri Tenel'in yaptığı hareketi savunurken kimileri Servetli'nin tepkisini haklı bulmuştur. Ancak herkesin üzerinde hemfikir olduğu tek konu Meclisin ivedilikle eski ciddiyetine kavuşması gerektiğidir. Oturuma ara verildiğinde koridorlarda devam eden tartışmalar, bazı milletvekillerinin birbirleriyle konuşmayı tamamen bırakmasıyla suçlanmıştır.

4.5. Yasama Sorumsuzluğu

Bu olayın yarattığı infialle birlikte Milletvekili Hasret Servetli, Abdurrahman Tenel hakkında Terörle Mücadele Kanunu Madde 7 uyarınca “terör örgütü propagandası yapmak” nedeniyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur. Servetli'nin avukatları hukuki gerekçelerini titizlikle sıraladıkları bu dilekçede, Tenel'in kürsüdeki konuşmasının yasama faaliyetiyle değil, açık bir örgüt propagandasıyla ilgili olduğunu, dolayısıyla yasama sorumsuzluğu sağlayan anayasal güvencenin bu eylem için işletilemeyeceğini öne sürmüşlerdir.

Ancak Türk hukuk sisteminin korumalarından biri olan Anayasa'nın 83. maddesi bu suç duyurusunun önünü kesmiştir. Savcılık, dosyayı aldıktan sonra kısa bir ön inceleme sürecine girmiş; bu süreçte söz konusu ifadelerin nerede ve hangi koşullarda sarf edildiğini etraflıca incelemiştir. Sonuç olarak da Tenel'in hareketi ve sarf ettiği sözleri, TBMM Genel Kurulu'nda, kürsüde, açık oturum sırasında dile getirildiğinden, yasama sorumsuzluğu yargılamanın önündeki engel olup dava, soruşturmaya yer olmadığı kararına mahkum kalmıştır.

Savcılık, söz konusu ifadelerin, Meclis çalışmaları sırasında ve kürsüde sarf edilmiş olması nedeniyle yasama sorumsuzluğu kapsamına girdiğine kanaat getirerek soruşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Yasama sorumsuzluğu, yalnızca cezalandırmayı değil soruşturmanın bizzat yürütülmesini de engellediğinden, Tenel hakkında bir adli süreç işletemeyecek olan savcılık, dosyayı bu aşamada kapatmak zorunda kalmıştır. Başka bir deyişle, ortada bir şüpheli bile bulunmamakta; zira yasama sorumsuzluğu, suçun cezalandırılabilme unsurunu ortadan kaldırmakta, bu nedenle soruşturma kapısını açılmadan kapamaktadır.

Bu karar, hukuk çevrelerinde beklenen bir sonuç olsa da kamuoyunda ters bir etki yaratmıştır. Bazı hukukçular, Servetli'nin avukatlarının öne sürdüğü argümanın (yani propagandanın yasama faaliyetiyle özdeşleştirilemeyeceği iddiasının) teorik olarak tartışılabilir olduğunu kabul etmekle birlikte, mevcut anayasal düzen altında savcılığın farklı bir karar vermesinin neredeyse imkânsız olduğunu vurgulamıştır. Anayasa hukukçuları 83. maddenin istisna tanımayan yapısını açıklarken, Servetli'nin avukatları kararı Anayasa Mahkemesi'ne taşıyacaklardır. Ancak asıl mesele hukukun değil, siyasetin gündemine ortaya çıkmıştır. "Terör propagandası yapana dokunulmuyor" başlığı haftalarca birinci manşette yer almıştır.

4.6. ATP Nusaybin İlçe Binası araması

14 Mart 2025 tarihinde İstanbul teşkilatından gelen polisler ATP partisinin Nusaybin ilçe binasında usulsüz olarak bir arama gerçekleştirmiş ve bu yapılan aramada örgüt propagandası için kullanılan materyaller ele geçirilmiştir. Bunun üzerine söz konusu ilçe binasındaki tüm ATP teşkilat üyeleri tutuklanarak İstanbul'a götürülmüştür.

İstanbul teşkilatından gelen polislerin Nusaybin'de arama yapması, başlı başına bir tartışma konusu haline gelmiştir. Yerel savcılığın bu süreçte nerede olduğu, aramanın usulüne uygun yürütülüp yürütülmediği, el konulan materyallerin delil zincirinin doğru korunup korunmadığı soruları gündem oluştururken, tutuklanan teşkilat üyelerinin İstanbul'a götürülmeside ayrıca tartışılmıştır. Avukatlar müvekkilleriyle yeterince görüşemediklerini basına açıklarken, ATP Nusaybin ilçe yönetimi adına yapılan kısa açıklamada "hukuka aykırı bu müdahaleye tüm hukuki yollarla karşı koyacaklarını" ifade etmişlerdir..

Bu olay üzerine Türkiye Cumhuriyeti'ndeki siyasi iklim daha da karışmış; hükümet ve ATP her ne kadar çözüm süreci noktalandı demese dahi yapılan Nusaybin araması sonrası ATP'nin tüm binalarına sırasıyla savcılık kararıyla arama kararı çıkartılmıştır.

4.7. Mardin Kızıltepe olayları

01 Nisan 2025 tarihinde yapılan Mardin Kızıltepe aramasında güvenlik güçleri ve partililer arasında kargaşa çıkmış; bu arama sırasında örgüt ve liderinin propaganda materyallerini teslim etmek istemeyen 14 kişi güvenlik güçleri tarafından öldürülmüştür. Bu ölümler sonrası Mardin ilinde yapılacak gösteriler valilik kararıyla yasaklanmış, lakin yine de gösteriler yapılmış ve güvenlik güçleriyle yerel halk karşı karşıya gelmiştir. Bu gösteriler sırasında 7 polis memuru atılan molotof kokteylleri tarafından yaralanmıştır.

14 ölüm haberinin gelmesi ile şehirdeki vatandaşlar fiilen ikiye bölünmüştür. Kızıltepe'de yaşananları duyanların bir kısmı öfkeyle, bir kısmı üzüntü ile sokaklara dökülmüştür. Camilerde ikinci namazının ardından yapılan duyurular, mahalle aralarında dolaşan mesajlar ve anlık fotoğraflar durumun etkisinin geçmesini oldukça zorlaştırmış durumdadır. Resmi açıklamanın saatler sonra gelmesi nedeniyle o saate kadar sosyal medyada olayın onlarca farklı versiyonu çoktan halkın eline geçmiş durumdadır. Valilik yasağına rağmen meydanlara çıkanlar arasında yalnızca siyasi aktivistler olmayıp çocuğunu kaybeden aileler, komşularını tanıyan yaşlılar, ne olduğunu anlamaya çalışan gençler de bulunmaktadır. Güvenlik güçlerinin müdahalesi başladığında ise sokaklarda bağırış sesleri iyice artmıştır.

Mardin araması sebebiyle öldürülen 14 kişi ve 7 polis memurunun yaralanması hasebiyle ortam iyice gerilmiş. Çözüm süreci için daha yapıcı ve herhangi bir şekilde taraf belirtmeyen kitleler dahi artık sert dillerle bu sürecin doğru olmadığını, sürecin bir şeyi çözmek yerine tarafların tamamıyla kendi siyasi güçlerine konsolide etmek ve siyasi hayatlarını daha da sürdürmek üzere olduğu hakkında konuşmaya başlamıştır. Süreci başından beri destekleyenler bile bu şekilde yol alınamayacağını, çözüm sürecinde bir tarafının tamamen halkın gözünde şeytanlaştırıldığını ve bu şekilde süreci yürütmenin bir mantığı olmadığını belirtmektedir. Sürece başından beri karşı

olan tarafın ise bu sürecin vatan hainliği süreci olduğunu belirtmektedir. Hatta süreç karşıtı gazetelerin, sosyal medya hesaplarının takipçi ve etkileşim sayıları artmaktadır.

Kızıltepe'nin ardından en çok değişen şey hem halkın hem tarafların üslubu olmuştur. Artık "süreç" kelimesi kiminde umut anlamına gelirken kimi bu kelimeyi iğneleyici nitelikte kullanmakta kimi ise tamamen bu tabirden vazgeçmiştir. Televizyon stüdyolarında masa etrafında oturanların yüzlerindeki yorgunluk, yalnızca uzun günlerin değil, artık çözümsüz hale geldiğine inandıkları bir meselenin yorgunluğunu göstermektedir.

4.8. Batman Araması

Mardin aramasının hemen akabinde ATP'nin Batman teşkilatında arama yapılmış; bu arama sırasında yine güvenlik güçleri parti teşkilatıyla karşı karşıya kalmış. Taraflar arasında sözlü tartışmalar yaşanmıştır. Güvenlik güçleri yapılan aramada yasaklı yayın ve örgüt liderine ait fotoğraflar ele geçirmiştir. Güvenlik güçleri bulunan delilleri muhafaza altına alırken parti teşkilatından birkaç kişinin güvenlik güçlerine saldırması sonucu taraflar arasındaki sözlü tartışma fiziki tartışmaya dönmüş; 2 partili gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan partililerin;

"Yasaklı yayın neymiş, canınız ne isterse yasaklıyorsunuz; dün beyaz dediğinize bugün kara diyorsunuz; sizinle yol yürüyende akıl olmaz, biz salakmışız."

şeklindeki bağırışı medyada büyük yankı uyandırmış; siyasi tartışma programlarında gündemi meşgul etmiştir.

Bağırışın görüntüsü, kim çektiği bilinmeyen bir telefon videosuyla yayılmıştır. Düşük çözünürlüklü, titrek, gürültülü ama tam da bu nedenle gerçek hissettiren bu video saatler içinde milyonlarca kez izlenmiştir. Kimileri söz konusu iki partili adamı kahraman ilan ederken, kimileri provokatör olarak görmüştür. Bu görüntü, siyasi tartışmaların soyutluğunu somutlaştırmış ve halk arasında bir kez daha asıl konunun, ATP partisi hakkında iddia edilen örgütsel faaliyetlerin mi yoksa hükümetin bu konudaki tutumlarının mı olduğu tartışması yükselmeye başlamıştır.

4.9. ATP Siirt İl Binası Araması

Batman aramasından kısa bir süre sonra Siirt il binasına şafak baskını ile gelinmiştir. Partililer bu aramayı duydukları anda il binasına gelerek arama yapan polisi abluka altına almaya çalışmış, bunun üzerine polis duruma biber gazıyla müdahale ederek olayı dağıtmıştır. Aramada örgüt propagandası içeren pankartlar ve örgütün bayrakları ele geçirilmiştir. Polisi abluka altına almaya çalışan 4 partili gözaltına alınmıştır.

Sabahın erken saatlerinde yapılan arama, il binasının çevresinde kısa sürede bir kalabalık oluşmasına yol açmıştır. Kimisi pijamalarının üstüne mont giymiş, kimisi elinde çay bardağıyla koşarak gelmiştir. Polisin biber gazı kullanmasıyla dağılan kalabalıktan geriye kalan görüntüler, bugün de gün boyu tartışmaların ve haberlerin konusu olmuştur. Gözaltına alınan 4 kişinin arasında 60'lı yaşlarında bir kadının bulunduğunu öğrenen ATP'nin Siirt il yönetimi, bu ismin bir parti üyesi bile olmadığını, sadece eşiyile birlikte olay yerine gelmiş bir mahalle sakini olduğunu öne sürmüştür. Her ne kadar bu iddia doğrulanmamış olsa da aramalara sivillerin de katıldığı gözle görülür bir gerçektir.

4.10. İstanbul Bağcılar İlçe Binası Araması ve İstanbul Bağcılar'daki toplantı

Partililerin güvenlik güçlerini abluka altına almaya çalışması medyada büyük bir infial yaratmıştır. Bunun üzerine ATP'nin basın sözcüsü basın toplantısı düzenleyerek partililerin yaptığı bu eylemi asla desteklemediklerini, yapılanın büyük bir yanlış olduğunu, gözaltına alınan partililerin kesin ihraç talebiyle partinin disiplin kuruluna sevk edildiklerini ve yaşanan son olaylar ve sürecin geleceği için gece boyu toplantı yaptıklarını belirtmiştir. Hükümeti itidalli davranışa davet ederek ATP partisine düşman şeklinde yaklaşmamasını, bu sürecin devam etmesi için parti binalarına baskın düzenlemiş gibi bir gecede çıkan arama kararlarıyla arama yapılmaması gerektiğini, çözümün mecliste çözülmesi gerektiğini belirtmiş ve herhangi bir soru almadan basın toplantısını bitirmiştir.

Sözcünün soruları almadan kürsüden ayrılması, basın mensupları arasında memnuniyetsizlik yaratmıştır. Sorular yanıtız kalırken kameralar, sözcünün salondan çıkışını “hızlı adımlarla, etrafına bakmaksızın” şeklinde nitelendirmiştir. Bu görüntü, partinin ne kadar sıkıştığının sessiz ama somut bir tablosu gibidir.

Bu basın toplantısı ile eş zamanlı olarak ATP'nin İstanbul Bağcılar ilçe binası, savcılık kararıyla güvenlik güçlerince aranmaktadır. Yapılan bu arama sırasında herhangi bir örgütsel materyale rastlanmamış olmasına rağmen polisin partililere yaptığı kışkırtma sonucu sözlü tartışmalar yaşanmış ve bu aramada da 3 partili gözaltına alınmıştır.

Bağcılar aramasının basın toplantısıyla eş zamanlı yapılması hem parti hem de vatandaşlar tarafından uygun görülmemiştir. Nitekim, ATP yönetimi, sözcü henüz kürsüdeyken bu haberi almış olup toplantının nasıl bitirildiği, sözcünün neden soruları almadığı konusunda olası bir nedensellik oluşturmuştur.

4.11. İstanbul'da Eylemin Provokasyona Dönüşmesi

Yapılan basın toplantısı sırasında bu şekilde bir aramanın yapılması ve hiçbir materyale rastlanmadığı hâlde yapılan gözaltılar ve polisin yaptığı kışkırtma sebebiyle ATP partisi İstanbul teşkilatı, İstanbul Bağcılar ilçe binasının önünde ATP partisinin İstanbul il başkanı önderliğinde toplanmıştır. İl başkanının yaptığı itidal çağrısıyla ve gözaltına alınan partililerin serbest bırakılması istemiyle toplantı bitirilmiş olup bu şekilde bitirilmesi ve herhangi bir şekilde yapılan şeylere ses çıkarılmaması orada bulunan halkı sinirlendirmiş ve yapılan toplantı bir protesto eylemine dönüşmüştür.

Eylem sırasında önce yapılan uygulamaların haksız olduğuna dair sloganlar atılırken bir anda yüzleri kırmızı poşular ile kapalı bir grubun dahil olmasıyla örgütsel sloganlar atılmaya başlanmıştır. Güvenlik güçlerine sapanlarla taş atılmaya başlanmıştır. Bunun üzerine güvenlik güçleri TOMA'larla ve biber gazıyla müdahale ederek yapılan bu eylemi bitirmiştir.

Bu örgütsel grubun kalabalığa karışma anını sonradan çıkan güvenlik kamerası görüntüleri, bu grubun yaklaşık 40 dakika önce çevredeki bir binadan çıktığını ve yavaş yavaş kalabalığın içine dahil oldukları şeklinde göstermektedir.

İl başkanı durumla ilgili açıklama yapmak üzere kameraların önüne geçmiştir. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce yapılan açıklamada kırmızı poşuluların SBP örgütünün içinde ayrı bir yapılanma olan İsocular olduğu ve bu eyleme katılan İsocuların kimlikleri tespit edilip örgüt evine baskın yapılarak gözaltına alındıkları ve evde yapılan arama sonucunda bombalı eylem hazırlıklarına delalet eden malzemeler bulunduğu söylenmiştir.

İsocular'ın bomba malzemesiyle ilişkilendirilmesi, ATP üzerindeki baskıyı arttırmıştır. Parti yönetimi bu yapıyı tanımadıklarını, herhangi bir bağlarının olmadığını açıklasa da muhalefet partileri ve medya yazarları "Bu grup kalabalığın içine nasıl girdi?" sorusunu sormaya devam etmişlerdir.

4.12. ATP'nin Grup Başkan Vekilinin Meclis Açıklaması

Çıkan olaylar sonucunda ATP'nin grup başkanvekili mecliste yaptığı konuşmada çıkan olayların kendi bilgileri dahilinde olmadığını, İstanbul il başkanının yaptığı açıklamayı da delil göstererek ifade etmiş ve il başkanıyla aynı doğrultuda görüş vererek bu olayların çözüm yerinin meclis olduğunu ve hükümeti itidalli davranmaya davet etmiştir.

Grup başkan vekilinin konuşması dikkatli, ölçülü ve bir o kadar da savunmacı bir üslupta gerçekleşmiştir. Dinleyenler için bu titizlik, çaresizliğin bir yansıması niteliğindedir. Kürsüden inerken grup başkanvekilinin yanına yaklaşan bir muhalefet milletvekili "Bu konuşmalar artık kimseyi ikna etmiyor." kelimelerini sarf etmiş ancak başkanvekili cevap vermemiştir.

4.13. Osmaniye il binası Araması

ATP'nin Osmaniye il binasında yapılan arama sırasında herhangi bir örgütsel materyale rastlanmadığı gibi herhangi bir olay çıkmadan arama bitirilmiştir.

Osmaniye'deki sakin seyir, bazı çevrelerde şaşkınlıkla karşılanmıştır. İl yönetiminin önceden bilgilendirilip bilgilendirilmediği sorusu gündeme gelse de bu iddiayı doğrulayan ya da yalanlayan bir açıklama yapılmamıştır. Lakin Osmaniye'nin sakinliği, başka şehirlerdeki gerilimi hafifleten değil, tersine daha da belirginleştiren bir sonuç doğurmuştur. Nitekim doğu illerinde meydana gelen çoğu aramanın olaylı bitmiş olması halkı Osmaniye'de de benzer bir sonuç gözetir hale getirmiştir.

4.14. Diyarbakır Belediye Başkanının Açıklaması ve Sur Olayları

Osmaniye aramasının üstüne ATP'nin Diyarbakır Belediye Başkanı bir programa katılarak açıklama yapacağını belirtmiştir. Bu programda bulunan ve ATP'nin fikirlerini savunan tartışmacı Gülten Kışar, yapacağı açıklamayı asla ciddiye almamaları gerektiğini, bu kişinin partiyi yansıtmayı bırak kendini yansıtmaktan aciz olduğunu belirtmiştir. Bunun üzerine programda tartışma yaşanmıştır.

Programın sunucusu iki isim arasındaki tartışmayı sonlandırmayı geç de olsa başarmıştır. Ancak olayın görüntüleri bir süre sonra klip hâlinde yayılmaya başlamıştır. Kışar'ın "sizin kimin sesi olduğunuzu artık herkes biliyor" sözü ile partinin kendi içindeki çatlamanın ekrana bu kadar açık yansması, genel merkezin o geceyi nasıl geçirdiğini düşündürmüştür.

BASIN AÇIKLAMASI

DİYARBAKIR HALKININ İRADESİNE KELEPÇE VURULAMAZ!

Yer: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Önü

"Değerli basın emekçileri, Amed'in onurlu halkı;

Sabah saatlerinde farklı şehirlerdeki birimlerimize meşru irademize karşı şekilde yapılan bu sözde 'arama' operasyonları, hukuki bir süreç değil, siyasi bir intikam operasyonudur. Kimse bizi 'kanun, nizam, usul' yalanlarıyla kandırmaya çalışmasın! Karşımızda bir mahkeme kararı değil, bir işgal zihniyetinin imzasını görüyoruz.

Şunu herkes bilsin: Biz bu koltuklara birilerinin lütfuyla oturmadık. Seçim döneminde halkımızın sandığa gidişini engelleyen, her sokak başına zırhlı araç yığan, seçmenimizi tehdit eden o baskıcı sistem, bugün de kapılarımızı kırarak irademizi teslim alabileceğini sanıyor. Aldığımız oy oranları üzerinden spekülasyon yapanlar, halkın iradesinin yüzdelere sığmayacağını, bu topraklarda her bir oyun bedelinin kanla, gözyaşıyla ve direnişle ödendiğini unutmuslardır. Oylarımız azaldıysa, bu halkın bize olan güveninden değil; devletin bu şehri bir açık hava hapishanesine çevirmesinden dolayıdır!

Sur'da, hendeklerin arkasında yükselen ses, sadece bir barikatın sesi değil; bu halkın 'artık yeter' diyen öz yönetim iradesidir. Siz o mahalleleri kuşatabilirsiniz, evlerimizi başımıza yıkabilirsiniz ama halkın kendi kaderini tayin etme isteğini yıkamazsınız. Belediyemizin koridorlarında suç unsuru arayanlar, asıl suçu bu halkın dilini, kimliğini ve mahallesini yok sayan Ankara'nın karanlık dehlizlerinde arasınlar.

Buradan açıkça ilan ediyorum: Sizin hukukunuz bizim için yok hükmündedir. Bizim tek hukukumuz, sokaktaki gencin, barikattaki direnişçinin ve sandık başında bekleyen ananın hukukudur. Biz bu kentin anahtarını saraylara değil, bu kentin asıl sahibi olan direnen halka teslim ettik. Baskılarınız bizi yıldırılmaz, aksine öfkemizi biler.

Amed teslim olmaz, iradesine sahip çıkar! Faşizme karşı omuz omuza!"

Bu açıklama medyada, siyasi arenada ve toplumda büyük bir infial yaratmıştır. Toplumun büyük bir kesimi bunun bir özerklik beyanı olduğunu, yapılanın düpedüz bir vatan hainliği olduğunu belirtmiş ve bu kişinin tutuklanması hakkında ülkenin doğusu dahil hemen hemen her yerinde gösteriler yapılmıştır.

Açıklamanın haber olduğu ilk gece, sosyal medyada iki karşı aşırı uç birden harekete geçmiştir. Bir taraf belediye başkanını kahraman, gerçeği söyleyen tek ses olarak öne sürerken; diğer taraf Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerini listeleyen gönderiler paylaşmakta, "bu adam neden hâlâ serbest?" diye sormaktadır. İki ucun arasında kalanlar tarafından da sessizlik söz konusu olmamış; "Bu ne demek?" diye soran, anlamaya çalışanlar, köy kahvelerinden üniversite koridorlarına kadar tartışmalara dahil olmuşlardır.

Bu açıklama ve yapılan gösterilerin akabinde Diyarbakır Belediyesi'nin aranması için arama kararı çıkmıştır. Bu arama kararının sızdırılması üzerine Diyarbakır'ın kalbi olan Sur'un dar ve labirentimsi sokaklarında ilk kazma sesleri duyulmaya başlandığında, kimse bu seslerin bir şehrin çehresini sonsuza dek değiştireceğini tahmin etmemektedir. Kendilerine "öz savunma güçleri" diyen genç gruplar, mahalle aralarına hendekler kazmaya başlamışlardır.

Bu sırada, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı, halkın büyük bir kısmının "bizim kalemiz" dediği bu şehirde, beklenmedik şekilde düşük bir oy oranıyla koltuğa oturmuş olmanın sancısını çekmektedir. Parti genel merkeziyle arasındaki soğukluk malumdur. Meşruiyetini sandıkta değil, sokaktaki öfkede arayan Başkan, belediyenin iş makinelerini gizli talimatlarla bu dar sokaklara yönlendirmiştir. Halkın vergileriyle alınan makineler, şimdi halkın evlerinin önüne barikatlar dikmek için harç karmaktadır.

Kasım ayının sonunda Dört Ayaklı Minare'nin dibinde patlayan son kurşunla birlikte Sur, geri dönülemez bir karanlığa gömülmüştür. Sokağa çıkma yasakları başladığında, Belediye Başkanı kameraların karşısına geçip "Bu hendekler bizim namusumuzdur, öz yönetim irademizdir" diyerek, aslında partisini bir uçurumun kenarına sürüklemektedir.

Aralık ayı geldiğinde operasyonlar "Bayrak-12" adıyla zirveye ulaşmıştır. Tank paletlerinin sesleri, Sur'un tarihi taş duvarlarında yankılanırken; Belediye Başkanı, belediye binasının balkonundan çatışmaların dumanını izlemektedir. Polis ekipleri belediye binasına baskın düzenleyip "lojistik destek" kanıtlarını ararken, Başkan'ın yaptığı o sert açıklama telsizlerden tüm şehre yayıldı: *"Sizin yasalarınız bitti, bizim barikatlarımız başladı."*

Sur operasyonlarının bitişinde geriye kalan, yalnızca boş hendekler değildi. Gidenlerin ardında bıraktığı evler, kapıları mühürlü dükkanlar, yangından kararmış duvarlar vardı. Ama belki de en

ağır kalıntı, insanların birbirine bakış biçimindeydi. ATP için bu olaylar artık yalnızca siyasi bir kriz değil; bir dönüm noktasıydı. Savcılık dosyaları şişiyor, kapatma davası için gerekli delil eşğinin çoktan aşıldığını düşünen isimler Ankara'nın koridorlarında fısıldaşıyordu.

4.15. İddianamenin Düzenlenmesi ve Kapatma Davası

Sur operasyonlarının dumanı henüz tüterken, Ankara'daki yargı koridorlarında aylardır süren sessiz çalışma nihayete ermiştir. Diyarbakır Belediye Başkanı'nın "barikat" çıkışı ve milletvekili Abdurrahman Tenel'in kürsüdeki propaganda görüntüleri, hukuki sürecin fitilini çeken son damlalar olmuştur.

16.02.2026 tarihinde, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, aylar süren delil toplama sürecini tamamlayarak ATP'nin kapatılması istemiyle hazırladığı iddianameyi Anayasa Mahkemesi'ne sunmuştur. Başsavcılık tarafından açılan davada, partinin "terör odaklı eylemlerin merkezi haline geldiği" savunulurken, hazırlanan dosya aramalarındaki polis tutanakları, teknik takip kayıtları ve meydanlarda yapılan konuşmalar da eklenmiştir.

İddianamede, partinin eylem ve söylemlerinin hem Anayasa'ya hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (AİHS) açıkça aykırılık teşkil ettiği iddiaları ileri sürülmüştür. Başsavcılık; demokrasinin sağladığı hakların, bizzat demokratik düzeni ortadan kaldırmak amacıyla kullanılamayacağını vurgulayan "militan demokrasi" doktrinine atıfta bulunmuştur.⁴ ATP hakkında açılan bu dava, sadece partinin geleceğini değil, Türkiye'nin son yıllarda yürüttüğü çözüm arayışlarının ve hukuk düzeninin de en büyük sınavı haline gelmiştir.

İddianamenin kabulü üzerine 12 Nisan 2026 tarihinde ATP hakkında dava açılmıştır.

---

⁴ Bkz: AKÇA, K., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Militan Demokrasi Anlayışı, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(24), 155-190

5. UYGULANACAK HUKUK

5.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

MADDE 67 - Seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları

- (1) Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasî parti içinde siyasî faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

MADDE 68 - Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma

- (1) Vatandaşlar, siyasî parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.
- (2) Siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.
- (3) Siyasî partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.
- (4) Siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve lâik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

...

- (8) Siyasî partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça malî yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabi olduğu esaslar kanunla düzenlenir.

MADDE 69 - Siyasî partilerin uyacakları esaslar

- (1) Siyasî partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir.

- (2) Siyasî partiler, ticarî faaliyetlere girişemezler.
- (3) Siyasî partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesince siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir.
- (4) Siyasî partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.
- (5) Bir siyasî partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir.
- (6) Bir siyasî partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.
- (7) Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.
- (8) Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.
- (9) Bir siyasî partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.
- ...
- (11) Siyasî partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasî partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir.

5.2. Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun

MADDE 52 - Siyasi parti kapatma davaları

- (1) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan dava üzerine Mahkeme, bir siyasi partinin Anayasanın 69 uncu maddesinde sayılan hâllerden ötürü kapatılmasına veya dava konusu fiillerin ağırlığına göre Devlet yardımından kısmen ya da tamamen yoksun bırakılmasına, toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğuyla karar verebilir.

MADDE 63 - Araç, gereç ve personelden yararlanma

- (1) Başkan, Yüce Divan, siyasi parti kapatma davaları ve sözlü açıklamalarda duruşmanın gerekli kıldığı durumlarda, Devlet kurum ve kuruluşlarına ait araç, gereç, stenograf ve teknik personelden yararlanmak için istemde bulunabilir. Bu istemler, ilgili makamlarca derhâl yerine getirilir.

5.3. Siyasi Partileri Yasası

Madde 78 - Demokratik Devlet düzeninin korunması ile ilgili yasaklar

- (1) Siyasi partiler:

a) Türkiye Devletinin Cumhuriyet olan şeklini; Anayasanın başlangıç kısmında ve 2 nci maddesinde belirtilen esaslarını; Anayasanın 3 üncü maddesinde açıklanan Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, diline, bayrağına, milli marşına ve başkentine dair hükümlerini; egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunun ancak, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanılabilceği esasını; Türk Milletine ait olan egemenliğin kullanılmasının belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılmayacağı veya hiçbir kimse veya organın, kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı hükmünü; seçimler ve halkoylamalarının serbest, eşit, gizli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılması esasını değiştirmek;

Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, dil, ırk, renk, din ve mezhep ayrımı yaratmak veya sair herhangi bir yoldan bu kavram ve görüşlere dayanan bir devlet düzeni kurmak;

Amacını güdemezler veya bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar, başkalarını bu yolda tahrik ve teşvik edemezler.

b) Bölge, ırk, belli kişi, aile, zümre veya cemaat, din, mezhep veya tarikat esaslarına dayanamaz veya adlarını kullanamazlar.

c) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini veya zümre egemenliğini veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamazlar ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

d) Askerlik, güvenlik veya sivil savunma hizmetlerine hazırlayıcı nitelikte eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunamazlar.

e) Genel ahlak ve adaba aykırı, amaçlar güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

f) Anayasanın hiçbir hükmünü, Anayasada yer alan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir faaliyette bulunma hakkını verir şekilde yorumlayamazlar.

Madde 80 - Devletin tekliği ilkesinin korunması

(1) Siyasi partiler, Türkiye Cumhuriyetinin dayandığı Devletin tekliği ilkesini değiştirmek amacını güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

Madde 81 - Azınlık yaratılmasının önlenmesi

(1) Siyasi partiler:

a) Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde milli veya dini kültür veya mezhep veya ırk veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri süremezler.

b) Türk dilinden veya kültüründen başka dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak millet bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler ve bu yolda faaliyette bulunamazlar.

c) Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'den başka dil kullanamazlar; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plaklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar. Ancak, tüzük ve programlarının kanunla yasaklanmış diller dışındaki yabancı bir dile çevrilmesi mümkündür.

Madde 98 - Görevli mahkeme ve savcılık:

(1) Siyasi partilerin kapatılması davaları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından Anayasa Mahkemesinde açılır. Siyasî partilerin kapatılması davalarında kapatılmaya karar verilebilmesi için beşte üç oy çokluğu şarttır.

Madde 109 - Kapanma kararı

(1) Bir siyasi partinin kapanmasına ancak büyük kongrece karar verilebilir. Bu karar gizli oyla alınır; karar yeter sayısı, parti tüzüğünde belirtilen toplanma yeter sayısının salt çoğunluğudur.

(2) Siyasi partinin kapanmasına karar verilirse, bu karar derhal kapanan partinin genel başkanlığı tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Cumhuriyet Başsavcılığı ve İçişleri Bakanlığına bildirilir.

(3) Siyasi partinin tüzel kişiliği, büyük kongrenin kapanma kararını aldığı tarihte sona erer.

5.4. Terörle Mücadele Kanunu

Madde 7 – (Değişik: 29/6/2006-5532/6 md.) - Terör Örgütleri

Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

(Değişik ikinci fıkra: 11/4/2013-6459/8 md.) Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik

edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayın sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. **(Ek cümle:17/10/2019-7188/13 md.)** Haber verme sınırlarını aşmayan veya eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

a) **(Mülga: 27/3/2015-6638/10 md.)**

b) Toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında gerçekleşmese dahi, terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde;

1. Örgüte ait amblem, resim veya işaretlerin asılması ya da taşınması,

2. Slogan atılması,

3. Ses cihazları ile yayın yapılması,

4. Terör örgütüne ait amblem, resim veya işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

(Ek fıkra: 27/3/2015-6638/10 md.) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları hâlinde verilecek cezanın alt sınırı dört yıldan az olamaz.

İkinci fıkrada belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyâsî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur.

(Ek fıkra: 11/4/2013-6459/8 md.) Terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına;

a) İkinci fıkrada tanımlanan suç,

b) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan suç,

c) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma suçunu,

işleyenler hakkında, 5237 sayılı Kanunun 314 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında tanımlanan suçtan dolayı ayrıca ceza verilmez.

Madde 8/A- (Ek: 29/6/2006-5532/7 md.) - Nitelikli hal

Bu Kanun kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

6. KAYNAKÇA

AKÇA, K., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Militan Demokrasi Anlayışı, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(24), 155-190.

GÖZLER, K., Türk Anayasa Hukuku (4. Baskı), Ekin Yayınları, 2021.

GÖZLER, K., Türk Anayasa Hukuku Dersleri (16. Baskı), Ekin Yayınları, 2014.

GÖZLER, K., Türk Anayasa Hukuku Dersleri (25. Baskı), Ekin Yayınları, 2020, s. 35- 45.

ÖZBUDUN, E., Türk Anayasa Hukuku (21. Baskı), s.37- 68.

ÖZTÜRK, İ. ve SÜMER, A. E., Siyasi Parti Kapatma Davalarının Hukuki Niteliği, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 79(4), 1323-1356.

YİĞİT U., Siyasi Partilerin Temelli Kapatılması İle Kapatılması Arasındaki Farklar ve Kapatılan Partilerin Yeniden Açılması (2008) (75), *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 165.